

ALLERGIK BOLALARDA TONZILLITNING LABORATORIYA DIAGNOSTIKASIDAGI O‘ZGARISHLAR

Ergasheva Dilafro‘z

1-kurs klinik ordinatori

Samarqand davlat tibbiyot universiteti

Isomadinova L.K.

Klinik laborator diagnostika va DKTF klinik laborator

diagnostika kursi bilan kafedra assistenti

Samarqand davlat tibbiyot universiteti

Kirish: Tonzillit bolalar orasida eng ko‘p uchraydigan otorinolaringologik kasalliklardan biri hisoblanadi. Ushbu kasallik bodomsimon bezlarning yallig‘lanishi bilan xarakterlanadi va ko‘pincha bakterial, virusli yoki kam hollarda zamburug‘li infeksiyalar natijasida rivojlanadi. So‘nggi yillarda olib borilgan ilmiy tadqiqotlar allergik reaksiyalarning ham tonzillit rivojlanishida muhim o‘rin tutishini ko‘rsatmoqda. Allergik kasalliklarga moyil bo‘lgan bolalarda organizmning immun javobi o‘ziga xos xususiyatlarga ega bo‘lib, bu tonzillitning klinik kechishi va laborator ko‘rsatkichlarida sezilarli o‘zgarishlarga sabab bo‘lishi mumkin.

Allergik bolalarda yuqori nafas yo‘llarining shilliq qavatlari allergenlar ta’siriga nisbatan yuqori sezuvchanlikka ega bo‘ladi. Natijada bodomsimon bezlarda surunkali yallig‘lanish jarayoni shakllanishi, mahalliy immunitetning pasayishi va infeksiyon agentlarning ko‘payishi uchun qulay sharoit yuzaga keladi. Shu sababli tonzillitni tashxislashda nafaqat infeksiyon omillarni, balki allergik holatlarni ham hisobga olish muhim ahamiyat kasb etadi.

Laborator diagnostika tonzillitning etiologiyasini aniqlash, kasallikning og‘irlik darajasini baholash hamda samarali davolash usullarini tanlashda asosiy o‘rinlardan birini

egallaydi. Allergik bolalarda tonzillitning laborator ko'rsatkichlari allergik reaksiyalari mavjud bo'lmagan bolalarnikidan ma'lum darajada farq qilishi mumkin. Shu bois mazkur tadqiqot allergik bolalarda tonzillitning laborator diagnostikasidagi o'zgarishlarni aniqlash va tahlil qilishga bag'ishlangan.

Tadqiqot maqsadi: Tonzillit bilan kasallangan allergik bolalarda laborator ko'rsatkichlarning o'ziga xos xususiyatlarini aniqlash, ularni allergik reaksiyalari mavjud bo'lmagan bolalar ko'rsatkichlari bilan taqqoslash hamda diagnostik ahamiyatini baholash.

Tadqiqot materiallari va usullari: Tadqiqotda 5 yoshdan 12 yoshgacha bo'lgan tonzillit tashxisi qo'yilgan 100 nafar bola ishtirok etdi. Tadqiqot davomida barcha bemorlar klinik va laborator tekshiruvlardan o'tkazildi. Bolalar ikki guruhga ajratildi:

- 1-guruh – allergik reaksiyalari kuzatilmagan 50 nafar bola;
- 2-guruh – allergik reaksiyalari mavjud bo'lgan 50 nafar bola.

Har bir ishtirokchidan umumiy qon tahlili, leykotsitar formula, eritrotsitlar cho'kish tezligi (ECHT), balg'am tahlili hamda qo'shimcha allergologik tekshiruvlar olindi. Olingan natijalar statistik usullar yordamida qayta ishlandi va guruhlar o'rtasidagi farqlar baholandi.

Tadqiqot natijalari: O'tkazilgan laborator tekshiruvlar natijasida allergik reaksiyalari mavjud bo'lgan bolalarda bir qator o'ziga xos o'zgarishlar aniqlandi.

Umumiy qon tahlilida 2-guruh bolalarida eozinofillar miqdori sezilarli darajada yuqori ekanligi kuzatildi. Eozinofiliya allergik yallig'lanishning muhim laborator belgilaridan biri bo'lib, organizmning allergenlarga nisbatan yuqori sezuvchanligini aks ettiradi. Allergik bolalarda eozinofillar miqdorining ortishi bodomsimon bezlarda davom etayotgan allergik-yallig'lanish jarayonlari bilan bog'liq bo'lishi mumkin.

Bundan tashqari, ayrim bemorlarda umumiy immunoglobulin E (IgE) darajasining oshganligi ham qayd etildi. IgE ning yuqori ko'rsatkichlari organizmda atopik reaksiyalar mavjudligini tasdiqlovchi muhim marker hisoblanadi. Ushbu natijalar tonzillitning rivojlanishida allergik omillarning ham ishtirok etayotganligini ko'rsatadi.

Balg'am tahlili natijalari ham guruhlar o'rtasida muhim farqlar mavjudligini ko'rsatdi. Allergik bolalar guruhida eozinofillar soni ko'proq aniqlandi. Bu esa nafas yo'llari va tomoq shilliq qavatlarida allergik yallig'lanish jarayoni mavjudligidan dalolat beradi. Allergik reaksiyalari mavjud bo'lmagan bolalarda esa balg'am tarkibida asosan neytrofillar ustunligi kuzatildi, bu esa infeksiyon yallig'lanishga xos hisoblanadi.

Shuningdek, ayrim allergik bemorlarda leykotsitlar sonining me'yoriy yoki biroz oshgan ko'rsatkichlari qayd etilgan bo'lsa-da, eozinofillar ulushining yuqoriligi ularning asosiy laborator xususiyati sifatida namoyon bo'ldi. ECHT ko'rsatkichlari esa har ikki guruhda yallig'lanish darajasiga qarab turlicha bo'lgan.

Natijalar muhokamasi

Olingan natijalar allergik fon mavjud bo'lgan bolalarda tonzillitning laborator diagnostikasi ma'lum darajada o'ziga xos ekanligini ko'rsatdi. Eozinofillar sonining ortishi, IgE darajasining yuqoriligi va balg'am tarkibida eozinofillarning ko'payishi allergik yallig'lanishning muhim belgilaridan hisoblanadi.

Mazkur ko'rsatkichlar shifokorlarga tonzillitning faqat infeksiyon emas, balki allergik komponent bilan bog'liq shakllarini ham aniqlash imkonini beradi. Bu esa davolash taktikasini to'g'ri tanlashda muhim ahamiyatga ega. Masalan, bunday bemorlarda antibakterial terapiya bilan bir qatorda antigistamin preparatlar yoki allergenlarni bartaraf etishga qaratilgan profilaktik choralar ham qo'llanilishi mumkin.

Tadqiqot natijalari boshqa ilmiy manbalarda keltirilgan ma'lumotlar bilan ham mos keladi. Ko'plab tadqiqotchilar allergik kasalliklarga moyil bolalarda yuqori nafas yo'llarining surunkali yallig'lanish kasalliklari ko'proq uchrashini va ularning laborator ko'rsatkichlarida eozinofiliya ustunlik qilishini ta'kidlaydilar.

Xulosa: Shunday qilib, o'tkazilgan tadqiqot natijalari allergik bolalarda tonzillitning laborator diagnostikasi allergik reaksiyalari mavjud bo'lmagan bolalardagidan sezilarli darajada farq qilishi mumkinligini ko'rsatdi. Allergik bolalarda umumiy qon tahlilida eozinofillar sonining oshishi, balg'am tarkibida eozinofillarning ko'payishi hamda ayrim

hollarda IgE miqdorining yuqori bo'lishi kuzatildi. Ushbu laborator o'zgarishlarni hisobga olish tonzillitning etiologiyasini yanada aniqroq aniqlashga, kasallikning kechishini baholashga va individual davolash strategiyasini ishlab chiqishga yordam beradi. Qo'shimcha laborator va allergologik tekshiruvlardan foydalanish shifokorlarga kasallik sabablarini chuqurroq o'rganish imkonini beradi.

Kelgusida ushbu yo'nalishda olib boriladigan keng ko'lamli tadqiqotlar allergik bolalarda tonzillitni erta tashxislash, samarali davolash va profilaktika usullarini takomillashtirishga xizmat qiladi. Natijada kasallikning asoratlari kamayib, bolalarning hayot sifati va sog'lig'i yaxshilanishiga erishish mumkin bo'ladi.

Adabiyotlar:

1. Nelson Textbook of Pediatrics. Kliegman R.M., St. Geme J.W. Nelson Textbook of Pediatrics. 21st ed. Philadelphia: Elsevier; 2020.
2. Williams Hematology. Kaushansky K., Lichtman M.A., Prchal J.T. Williams Hematology. 10th ed. New York: McGraw-Hill Education; 2021.
3. Henry's Clinical Diagnosis and Management by Laboratory Methods. McPherson R.A., Pincus M.R. Henry's Clinical Diagnosis and Management by Laboratory Methods. 24th ed. Elsevier; 2021.
4. Murray and Nadel's Textbook of Respiratory Medicine. Broaddus V.C., Mason R.J. Murray and Nadel's Textbook of Respiratory Medicine. 7th ed. Elsevier; 2022.
5. Middleton's Allergy: Principles and Practice. O'Hehir R.E., Holgate S.T., et al. Middleton's Allergy: Principles and Practice. 9th ed. Elsevier; 2020.
6. World Health Organization. Prevention and management of respiratory tract infections in children. Geneva: WHO; 2022.
7. European Academy of Allergy and Clinical Immunology. Guidelines for the diagnosis and management of allergic diseases in children. EAACI; 2021.

8. American Academy of Otolaryngology–Head and Neck Surgery. Clinical Practice Guideline: Tonsillitis and Tonsillectomy in Children. 2019.
9. International Journal of Pediatric Otorhinolaryngology. Allergic inflammation and recurrent tonsillitis in children. 2021;145:110690.
10. Allergy. Laboratory markers of allergic inflammation in pediatric patients. 2022;77(4):1120–1132.